

საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის

060119117471313

KA060119117471313

ბრძანება №92

ქ. თბილისი

18 / აპრილი / 2013

შპს „ენერგოტრანსი“-ს საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ვარძია“-ს მარშრუტის ცვლილების (446-ე ანძიდან 459-ე ანძამდე) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის, ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№15; 11.04.13 წ) საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ წარმოდგენილ შპს „ენერგოტრანსი“-ს საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ვარძია“-ს მარშრუტის ცვლილების (446-ე ანძიდან 459-ე ანძამდე) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე;
2. ამ ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ენერგოტრანსი“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№15; 11.04.13) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ეს ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ენერგოტრანსი“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ენერგოტრანსი“-ს სიორ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ.თბილისი, ინგოროყვას ქ. №7) მიმართული მალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებლის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი ბარათი; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს წერილი (№123/01-28/გ; 27.03.13წ) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№15; 11.04.13 წ).

მინისტრი

Handwritten signature

ხათუნა გოგალაძე

საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. ნა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 15

11 აპრილი 2013 წ.

1. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ვარძია“-ს მარშრუტის ცვლილება (446-ე ანძიდან 459-ე ანძამდე).
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „ენერგოტრანსი“.
ქ. თბილისი, ქინძმარაულის ქუჩა № 16.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – წალკის მუნიციპალიტეტი.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 28.03.13 წ
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – RSK (Environment Limited).

II ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილია შპს „ენერგოტრანსი“-ს წალკის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ვარძია“-ს მარშრუტის ცვლილების (446-ე ანძიდან 459-ე ანძამდე) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

წინამდებარე ანგარიში შემადგენელი ნაწილია „შავი ზღვის რეგიონული ელექტროგადამცემის პროექტი“-ს, რომელზეც 2010 წელს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გაიცა ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№30, 25.05.2010).

დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიის სიახლოვეს გადის BP-ის სამხრეთ კავკასიური მილსადენი (SCP), რომელიც გეგმავს სიმძლავრის გაზრდას და განსაზღვრული აქვს ახალი ობიექტის განთავსება წალკის რეგიონში. ვინაიდან საპროექტო ობიექტი მდებარეობს შავი ზღვის რეგიონული ელექტროგადამცემის პროექტის მარშრუტზე, საჭირო გახდა ელექტროგადამცემი ხაზის მოკლე მონაკვეთის (4.5კმ) მარშრუტის შეცვლა.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

განხილულ იქნა ელექტროგადამცემი ხაზის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, რომლებიც BP-ის საპროექტო ობიექტს გვერდს უვლის აღმოსავლეთიდან და სამხრეთიდან, თუმცა მომდევნო ეტაპზე ისინი უარყოფილ იქნა, რადგან შერჩეული ჩრდილოეთის მარშრუტი უფრო მოკლეა, უფრო ნაკლებ მანძილზე გადაკვეთს ტყიან ფართობს (790 მეტრით) და არ გადაკვეთს BP-ის ობიექტთან მისასვლელ გზას, რომელიც სამხრეთ კავკასიური მილსადენის სისტემის გაფართოების პროექტის ფარგლებში უნდა აშენდეს.

2010 წლის გზშ-ს ანგარიშთან შედარებით წარმოდგენილია შემდეგი განსხვავებები: 1) ელექტროგადამცემი ხაზის შეცვლილი მარშრუტის სიგრძეა 4.5კმ, 1კმ-ით უფრო გრძელი ვიდრე თავდაპირველი მარშრუტი; ახალ მარშრუტზე იქნება 4-ით მეტი ანძა (430 მ² თითოეული); 2) შეცვლილი მარშრუტი მუდმივად დაიკავებს 0.17 ჰექტარ (1720 მ²) მიწას, ანძების ქვეშ მიწის უფრო დიდ ფართობს, ვიდრე თავდაპირველი მარშრუტი; 3) ელექტროგადამცემი ხაზის შეცვლილი მარშრუტი გაივლის სოფელ რეხასთან უფრო ახლოს (უახლოესი წერტილი დაახლოებით 700მ-ის დაშორებით) ვიდრე თავდაპირველი მარშრუტი (უახლოესი წერტილი დაახლოებით 1.5კმ-ის დაშორებით); 4) ახალი მარშრუტი გადაკვეთს ხელოვნური ტყით დაფარულ მიწის ნაკვეთს. შეცვლილი მარშრუტის შემთხვევაში მიწის ნაკვეთის სიგანეა 210მ, ხოლო თავდაპირველი მარშრუტის შემთხვევაში სიგანე იყო 60მ; 5) მარშრუტი გადის მდინარე ქციასთან უფრო ახლოს (100 მ დაშორებით) და მდინარის პარალელურად.

წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიის არსებული მდგომარეობის აღწერა. ინფორმაცია ძირითადად წარმოდგენილია 2010 წლის გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით და შევსებულ იქნა 2011 წლის ზაფხულში ჩატარებული დამატებითი კვლევებით, რომელიც მოიცავს ტერიტორიის ფლორასა და ფაუნას, ადგილობრივი სოფლების საოჯახო მეურნეობების სოციალურ კვლევას, ლანდშაფტის შესწავლას, საინჟინრო-გეოლოგიურ კვლევას და კულტურული მემკვიდრეობის შესწავლას. ახალი მარშრუტის ანძებთან ახლოს მდებარე სოფლებია: რეხა (0,6 კმ), ავრანლო (1,65 კმ) და ყიზილქილისა (2,83 კმ).

ადგილის შერჩევის მიზნით ჩატარდა ახალი მარშრუტის გასწვრივ დერეფნის კვლევა. იდენტიფიცირებული იქნა არსებული ბუნებრივი და სოციალური მდგომარეობის შესახებ შემდეგი ინფორმაცია:

- საპროექტო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის ტიპი ძირითადად წარმოადგენს დეგრადირებულ საძოვრებს სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული ნარგაობებით;
- შესასწავლი დერეფნის ზონაში გადაფრენისას დაფიქსირდნენ ჩვეულებრივი კაკაჩა, ჯუჯა არწივი და ბექობის არწივი; ეს სახეობები დაცულია ბონისა და რამსარის კონვენციებით. ბექობის არწივი ასევე შეტანილია საქართველოს წითელ ნუსხაში (IUCN კატეგორია: მოწყვლადი). მდინარე ქცია განხილულია, როგორც ფრინველთა მიგრაციის დერეფანი;
- ახალი მარშრუტის დერეფნის გასწვრივ არ არის გამოვლენილი კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტები. ახალი მარშრუტის დერეფნის ერთ-ერთი ანძიდან 200 მ-ის დაშორებით არის ეკლესია;
- ახალი მარშრუტის გეოლოგიური აგებულება მოიცავს სქელშრებრივ ეოცენურ ჰეტერობლასტურ ვულკანურ ბრექჩიებს; ვულკანურ ტუფს და მცირედ ტუტოვანი, ტუტე და კარბონატულ-ტუტოვან ბაზალტოიდებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ ანძების საძირკვლის მდგრადობას;
- ნიადაგი არის შავმიწა და შეიძლება ადგილი ჰქონდეს ეროზიულ პროცესებს, რომლისთვისაც გათვალისწინებულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- არსებობს ინფორმაცია მარშრუტის გასწვრივ ნიადაგში ჯილეხის სპორების პოტენციური არსებობის შესახებ. შესაბამისად სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის დროს იგეგმება გამოვლენილ ფაქტზე რეაგირება და შესაბამისი სამსახურის ჩართვა;
- BP-ის ობიექტისთვის განისაზღვრა დაცვის ზონა – 350მ.

ელექტროგადამცემი ხაზის – „ვარძია“-ს შესაცვლელი მარშრუტის ჩასატარებელი სამუშაოები შესაბამისობაშია მთლიანი ელექტროგადამცემი ხაზის საპროექტო სამუშაოებთან და მოიცავს შემდეგს:

1. ელექტროგადამცემი ხაზის ანძების მონტაჟისთვის საძირკველი მომზადდება ინტერვალებით 150 მ–400 მ ისე, რომ შენარჩუნებული იყოს მინიმალური 8მ დაშორება მიწაზე არსებული დაბრკოლებებისგან (გზები, ხეები);
2. ასფალტის ფუნდამენტის მომზადებისთვის შეიძლება საჭირო გახდეს მიწის გათხრა და მცირე აფეთქებები. ასფალტის ფუნდამენტის ქვეშ დაიყრება ადგილობრივი ლიცენზირებული მომწოდებლისაგან მიღებული ხრეში და თიხა. ქარხნული წესით წარმოებული ასფალტის ფუნდამენტის მოწყობა მოხდება საანკერო ფილების და ე.წ. ტრავერსების გამოყენებით;
3. 17 ანძა მეტალის ტალღისებური მოპირკეთებით, დამონტაჟდება ჭანჭიკებით შეერთებული ნაწილების სახით, რომელთა წამოწევა საძირკველზე ხდება ამწეს მეშვეობით (გარდა ზედა სექციებისა, რომლიც აწყობა ხდება ადგილზე ასაწყობი ფოლადისჭანჭიკების გამოყენებით). იგეგმება შემდეგი ტიპის ანძების გამოყენება: I - 13 შუალედური ტიპის ანძა (ორი 5მ სიმაღლის); II - 2 კუთხურ–საანკერო ტიპის ანძა (ერთი 5მ სიმაღლის); III - 2 კუთხურ–საანკერო ტიპის ანძა ბერკეტებით;
4. სადენები გაიშლება სპეციალური ავტოტრანსპორტის მეშვეობით, რომელიც აღჭურვილია მუხლუხოთი და ამწითი. 17 ანძა მუდმივად დაიკავებს 2.9 ჰა მიწას (430მ² თითოეული) და 15.6 ჰექტარი (156 000მ²) დაკავებული იქნება დროებით, მხოლოდ მშენებლობის პროცესში. სავარაუდოდ მოხდება შემდეგი ტიპის სადენების დამონტაჟება: I - ალუმინის სამი სადენი (AC) ყოველ ფაზაზე 500კვ ელექტროგადამცემი

ხაზისთვის; II - სამი სადენი ყოველ ფაზაზე 400კვ ელექტროგადამცემი ხაზისთვის; III - ორი დამიწებული სადენი, რომელიც დაიცავს ელექტროგადამცემ ხაზს მოკლე ჩართვებისგან და მეხისგან. ერთი გამტარი იქნება ოპტიკურ-ბოჭკოვანი კაბელი, რომელიც ასევე შეასრულებს ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ტელესაკომუნიკაციო დამაკავშირებელის ფუნქციას, ხოლო მეორე – მეხამრიდის;

5. სადენების დაჭიმვა განხორციელდება ისე, რომ დაკმაყოფილდეს მინიმალური დაშორების მოთხოვნა მცენარეულობის მაქსიმალური სიმაღლიდან 8მ-ის ზევით. ხოლო კაბელების შეერთება განხორციელდება ტყვიაგამტარი დამაკავშირებელი გარსით. დაჭიმვის შემდეგ შეერთებულ კაბელებს სპირალურად ახვევენ ანმაზე მიწიდან 6მ სიმაღლეზე.

სამშენებლო სამუშაოების ჩატარებისთვის დამატებით სამომსახურეო გზების მოწყობა არ იგეგმება, ხოლო პირველადი გზშ-ს ანგარიშით გათვალისწინებული სამომსახურეო გზების გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება არ იქნება მაღალი შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში. ვინაიდან ეგზ-ს მარშრუტის გადატანა იგეგმება 1,5 კმ-ის რადიუსის ფარგლებში, შესაბამისად სამშენებლო ბანაკად გამოყენებული იქნება ეგზ-ს პირველადი მარშრუტისთვის სოფ. ავრანლოში მოწყობილი სამშენებლო ბანაკი.

განხილულია გარემოზე ზემოქმედების შედარებითი შეფასება. დადგენილია მშენებლობის პერიოდისთვის შესაძლო ზემოქმედებების სახეები და წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები, რომელთაგან აღსანიშნავია: ნიადაგის დაბინძურებაზე ზემოქმედება; ზემოქმედება ლანდშაფტზე და ვიზუალურ მხარეზე; ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლებზე ზემოქმედება; ეკოლოგიაზე ზემოქმედება; ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება; ხმაური; კულტურული მემკვიდრეობა; ახლომდებარე სოფლებზე ზემოქმედება; კუმულაციური ზემოქმედება.

დაგეგმილი საქმიანობის ადგილმდებარეობიდან შესასრულებელი სამუშაოების მოცულობიდან და სპეციფიკიდან გამომდინარე ზემოაღნიშნული ზემოქმედებები შეფასებულია მცირე ან/და უმნიშვნელოდ.

განხილულია ასევე ოპერირების ეტაპისათვის გარემოზე შესაძლო ზემოქმედებების სახეები და წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის გარემოსდაცვითი მენეჯმენტისა და მონიტორინგის გეგმები. მათში ასახულია საქმიანობის ის ასპექტები, რომლებზეც შესაძლებელია პოტენციური ზემოქმედებები, შეფასებულია მათი მნიშვნელობები და დაგეგმილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები პასუხისმგებელი პირების მითითებით.

ასევე წარმოდგენილია ავარიული სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, სადაც განხილულია ყველა შესაძლო ავარიული სიტუაცია და დასახულია მათი ეფექტურად გადაჭრის ღონისძიებები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

შპს „ენერგოტრანსი“ ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით წარმოდგენილი სქემის შესაბამისად;
2. საქმიანობა განახორციელოს გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტისა და მონიტორინგის გეგმების შესაბამისად;
3. მდინარის სიახლოვეს სამუშაოები აწარმოოს განსაკუთრებული სიფრთხილით, ანგარიშში წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინებით;
4. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე უზრუნველყოს მშენებლობის წინა ბოტანიკური დათვალიერების განხორციელება, რათა გამოირიცხოს საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ხე-მცენარეების განადგურება;
5. ხეების ჭრა განახორციელოს შესაბამის სამსახურებთან შეთანხმებით;
6. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე ერთ-ერთ ანძასთან 200 მეტრში მდებარე ეკლესიასთან სამუშაოების ჩატარება შეთანხმდეს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსთან.

IV. დასკვნა

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილ შპს „ენერგორტანსი“-ს საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის მარშრუტის ცვლილების (446-ე ანძიდან 459-ე ანძამდე) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობა შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების
დეპარტამენტის უფროსის
მოვალეობის შემსრულებელი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

